

Kulturministeriet, 17. september 2012

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets Afgørelse om et EU-initiativ vedr. "Den Europæiske Kulturhovedstad" 2020-2033 COM(2012) 407

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til en afgørelse om et initiativ, der viderefører det eksisterende EU-initiativ vedr. "Den Europæiske Kulturhovedstad" efter 2019.

Ifølge den nugældende afgørelse nr. 1622/2006/EF af 24. oktober 2006 udpeger Rådet hvert år – efter rotationsprincip mellem landene – to af de byer i medlemslandene, som har ansøgt om at blive europæisk kulturhovedstad. Rækkefølgen af lande, der skal være vært for kulturhovedstaden, er fastlagt i afgørelsen og udløber i 2019.

Forslagets generelle mål er a) at bevare og fremme de europæiske kulturers mangfoldighed og fremhæve deres fælles træk og b) at fremme kulturens bidrag til byudvikling på lang sigt. Forslagets specifikke mål er a) at øge udvalget, mangfoldigheden og den europæiske dimension af byernes kulturbedbud, bl.a. gennem tværnationalt samarbejde, b) at forbedre adgangen til og deltagelsen i kulturlivet, c) at styrke den kulturelle sektors kapacitet og dens forbindelser med andre sektorer og d) at styrke byernes internationale profil ved hjælp af kulturtiltag.

Forslaget skal vedtages efter almindelig lovgivningsprocedure og vedtages med kvalificeret flertal i Rådet (uddannelse, ungdom, kultur og sport). Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

2. Baggrund

Ifølge Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1622/2006/EF af 24. oktober 2006 udpeger Rådet hvert år – efter rotationsprincip mellem landene – to af de byer i medlemslandene, som har ansøgt om at blive europæisk kulturhovedstad. Rækkefølgen af lande, der skal være vært for kulturhovedstaden, er fastlagt i afgørelsen og udløber i 2019. Danmark og Cypern skal f.eks. være vært for kulturhovedstaden i 2017, hvor Aarhus netop er indstillet af en international jury som den danske kulturhovedstad. Formålet med hvert år at udpege to byer til europæisk kulturhovedstad er blandt andet at fremhæve den europæiske kulturrigdom og mangfoldighed.

Konkurrencen om at opnå titlen som europæisk kulturhovedstad iværksættes seks år forud for værtskabet for at sikre byerne tilstrækkelig tid til forberedelserne efter udpe-

gelsen har fundet sted. For at sikre en glidende overgang, når den nuværende afgørelse udløber, bør det nye retsgrundlag derfor vedtages i 2013.

Kommissionen har på den baggrund fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et EU-initiativ vedrørende "Den Europæiske Kulturhovedstad" 2020-2033. Forslaget er oversendt til Rådet d. 23. juli 2012 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) artikel 167, hvilket betyder, at forslaget skal vedtages i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer deres afgørelse med kvalificeret flertal.

Kommissionen gennemførte i efteråret 2010/vinteren 2011 en online-høring med henblik på at få input til et fremtidigt initiativ til europæiske kulturhovedstæder. På baggrund af denne høring samt eksterne evalueringer af de gennemførte kulturhovedstæder vurderer Kommissionen, at der er bred enighed om, at kulturhovedstæderne er et meget vellykket initiativ, der bør videreføres efter 2019, hvor det nuværende initiativ udløber. En række udfordringer, der kom frem under evalueringer og høring søges i følge Kommissionen adresseret med det nye forslag.

3. Formål og indhold

Af Kommissionens forslag fremgår det, at målet med initiativet er følgende:

1. Generelle mål:

- a) at bevare og fremme de europæiske kulturers mangfoldighed og fremhæve deres fælles træk
- b) at fremme kulturens bidrag til byudvikling på lang sigt

2. Specifikke mål:

- a) at øge udvalget, mangfoldigheden og den europæiske dimension af byernes kulturudbud, bl.a. gennem tværnationalt samarbejde
- b) at forbedre adgangen til og deltagelsen i kulturlivet
- c) at styrke den kulturelle sektors kapacitet og dens forbindelser med andre sektorer
- d) at styrke byernes internationale profil ved hjælp af kulturtiltag

Samlet set har Kommissionen fremlagt et forslag, der viderefører initiativet med en række mindre ændringer, der imødekommer de udfordringer, som findes i det nuværende initiativ. Det betyder blandt andet, at forslaget:

- Viderefører princippet med en kronologisk liste over medlemsstater, hvis byer kan ansøge om titlen
- Titlen vil fortsat være forbeholdt byer og kan ikke tildeles f.eks. regioner, dog stadig med mulighed for at inddrage det omkringliggende lokale område
- Tildelingen af titlen vil fortsat ske på baggrund af et kulturprogram som pågældende by har udarbejdet specifikt til det pågældende år og med sigte på at fremme en europæisk dimension
- Udvælgelsesfasen vil fortsat ske via en europæisk jury bestående af uafhængige eksperter
- Titlen tildeles fortsat for et helt år

Kommissionen har ligeledes foreslået en række præciseringer og ændringer i forhold til det nuværende initiativ, herunder:

- mere præcise kriterier, bl.a. med sigte på at sikre langvarig lokal udvikling
- nye evalueringskriterier, så der sikres mere samlet overblik over effekterne af titlen
- initiativet åbnes for deltagelse af kandidatlande og potentielle kandidatlande som tilfældet var indtil 2010

4. Europa-Parlamentets udtalelser

I henhold til TEUF art. 294 skal forslaget forelægges Europa-Parlamentet. Der er endnu ikke taget formel stilling til, hvilket udvalg sagen skal behandles i.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet de vigtigste gennemførelsesforanstaltninger i forbindelse med de europæiske kulturhovedstæder stadig træffes på lokalt og nationalt niveau. Regeringen er enig i denne vurdering.

6. Gældende dansk ret

Der er ikke gældende dansk lovgivning på området.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser eller administrative konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget. Udgifterne til de europæiske kulturhovedstæder, herunder udgifter til den europæiske jury, initiativets synlighed og arbejdsmæssige ressourcer i Kommissionen, er omfattet af programmet Et Kreativt Europa. Kommissionen har i sit forslag til en ny flerårig finansiel ramme foreslået, at der samlet afsættes 1,813 mia. EURO (svarende til ca. 13,507 mia. kr.) i perioden 2014-2020 til programmet Et Kreativt Europa. Danmark finansierer i indeværende periode (2007-2013) ca. 2 % af EU's budget (svarende til ca. 270 mio. kr.).

De finansielle konsekvenser af programmet i årene efter 2020 vil være knyttet til den fremtidige finansielle ramme for EU.

8. Høring

Forslaget vil blive sendt i bred høring med frist medio oktober til nedenstående relevante organisationer mv.:

Aarhus Kommune, Bibliotekschefforeningen, Børnekulturens Netværk, Børne- og kulturchefforeningen, Center for Kultur- og Oplevelsesøkonomi, Danmarks Teaterforeninger, Dansk Kunstnerråd, Danske Kultur- og Koncerthuse, Danske Regioner, Danske Teatres Fællesorganisation, Det Danske Filminstitut, Det Kongelige Bibliotek, Det Kongelige Teater, Det Københavnske Teatersamarbejde, Foreningen af Kunsthaller i

Danmark, Kommunernes Landsforening, Kulturhusene i Danmark, Kulturministeriets Rektorer – KUR, Kulturstyrelsen, LandsdelsOrkesterForeningen, Landsforeningen Kulturelle Samråd i Danmark, Nationalmuseet, Organisationen Danske Museer, Rektorkollegiet, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Sammenslutningen af Lokalarkiver, Spillesteder.dk, Statens Arkiver, Statens Kunstfond, Statens Kunstråd, Statens Museum for Kunst, Statsbiblioteket, Sønderborg Kommune, Teatercentrum, Teaterenes Interesseorganisation.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger
Der er endnu ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning
Regeringen støtter generelt målsætningerne i initiativet om bevarelse og fremme af kulturel mangfoldighed og fremme af kulturens bidrag til byudvikling.

Regeringen har forståelse for de overvejelser, der ligger bag Kommissionens ønske om at fastholde en fast rotationsordning blandt medlemslande, idet regeringen også ønsker en bred repræsentation af forskelligartede europæiske byer blandt kulturhovedstæderne.

Samtidig bakker regeringen op om Kommissionens forslag om mere præcise kriterier for såvel valg af kulturhovedstæder som for evalueringsprocessen med henblik på at sikre et så godt udbytte af initiativet som muligt.

Regeringen bakker ligeledes op om, at der igen åbnes for deltagelse af kandidatlande og potentielle kandidatlande.

Endelig ligger regeringen vægt på, at initiativet ikke præjudicerer forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg
Europa-udvalget er ikke tidligere blevet orienteret om dette forslag.